

GLAS RAZUMIJEVANJA

anovnice. Naš je cilj da ne, kada odu od nas, u ekonomski neovisne.

PRODAJNI ILON

U svijetu odnedavno postoji "Medice" kojom rukovodi mnoga Zvezdic, inače firmozak "Medice". U njoj se asema iz Viteza, majka ice, koja je nakon boravka u "i" smj. taj dobila u priuču koju je "Medica" iznadinu iz Zenice, socijalno zbijeđena majka dvoje ba Emsuda iz Prijedora. "Medica" sa četvoro djece a u jednom izbjegličkom Njih sedam ukupno, jedvo vele "Ovdje nam je Samo ovdje na sve zabojio" Upoznajem i Zehiru iz U borbi sa joj i muž i stariji a ovdje prima platu kojom ibitelj. Svojom rukom ismaštovito išarani džemper i "spoljna" saradnica izbiz. ne sjećam se više kojeg Bosne. On će, kao i svi li odjevni predmeti, oplemaštom bosanske žene. žen u prodajnom salonu u centru grada.

lena Tufek, rukovodilac a" III u Visokom, nedavno je nikom Hauzer, na poziv tijske inicijative za pomoć boravila u Štokholmu. Na ima sa predstavnicima švedskih ministarstava, va, socijalne zaštite i javnih govorila je o "Medici" i projektma. I sve što im je reći, bilo je sigurno, a slika ovog centra. Selenane može ispričati koliko je a" pružila i značila ženama vlijanim na najsvurovije ostalim bez porodice i a koje su ovdje našle drugi svoje sopstveno JA. Ne m reći ni to koliko se socijgroženi, bolesni, starci, djeca raduju "Medicini" na hrane i higijenskih bitna, niti im može opisati bolesnika iz zeničke bolnice ike djece kada su osjetili ivost "Medice".

hvalnice za rad krase biju "Medice". One teške iz te biografije noseće od zaposlenih žena e" dok je živa. Ne mogu Babović i Mirha Pojskić sviti najtužniju "Medicinu" i ženi iz Fočanske bolnice, e najprije silovana, a onda ena da na najsvirepije e zlostavlja drugu tešku nicu. Ova je nesretna žena od teškog sistemskog nja, ali u znak sjećanja i na na sve mučene žene, ca" hoće da pomogne u i svjetlije budućnosti. Ona uje da zaborava ne smije li da je liječenje moguće. ■

Tahira Fočo

Jedini glas podrške i razumijevanja iz Beograda, doduše diskretan i tih, stizao je iz Ženskog centra protiv seksualnog nasilja i od "Žena u crnom protiv rata". A na njihovom čelu nalazi se - Lepa Mladenović. Sa još 38 Beograđana stigla je nedavno u Sarajevo da se lično osvjedoči u istinu kojom sve tri ratne godine želi razdrmati Beograd i Srbiju.

- Objee ove ženske mirovne, nevladine organizacije su protiv rata i nasilja generalno, protiv srpskog režima koji je pokretač ovog zla, protiv militarizma svih vrsta, nacionalizama i šovinizama, nasilja nad ženom - objašnjava Lepa Mladenović, feministkinja po ubjeđenju, ponašanju i izgledu. - Svake srijede smo na ulicama Beograda, stojimo u crnom, sa latiničnim parolama da smo protiv rata, i - ćutimo. Pored nas prolaze uglavnom nezainteresovani sugrađani, neki nas vrijeđaju, psuju, nazivaju napogrdnijim imenima, a nekoliko puta smo bivale i fizički napadnute.

SVE ZNAMO

To im nije umanjilo želju da se i dalje bore protiv zla, da šalju pakete za Sarajevo, da pisma koja su stizala iz Bosne plasiraju po raznim ženskim časopisima.

- Stalno slušamo vijesti iz Sarajeva. Tačno znamo šta se sve ovo vrijeme tu dešavalo. Fascinantna je hrabrost bosanskih ljudi. Došla sam da budem svedokinja svih užasa koji su se vama dešavali. Izolacija je stravična. Meni je 'užasno' važno što sam došla: putovali smo više od četrdeset sati, pješaćili smo igman kroz stalno agresorsko oglašavanje, provlačeći se zemljom došli u grad koji je živio i koji živi. I sama sam fascinirana vašom hrabrošću i izdržljivošću.

Hrabrost je u svijetu koji te ne razumije, koji ne saosjeća sa tobom - progovoriti javno. Lepa Mladenović kaže da "njene žene" ne misle na lične živote.

- Znamo da nećemo promijeniti politiku, ali je važno za nas da smo na ulici, da nas neko vidi i zapita se o našem postupku, želji. To je način da preživimo ovu situaciju. Prozvali su me izdajicom srpskog naroda. Vrlo sam ponosna na to.

Od 1980. godine Lepa Mladenović je feministkinja. Po profesiji je, kako sama kaže - psihološkinja. Još prije pet godina je

- Svake srijede smo na ulicama Beograda, stojimo u crnom, sa latiničnim parolama da smo protiv rata i - ćutimo. Znamo da nećemo promijeniti politiku, ali je važno za nas da smo na ulici, da nas neko vidi i zapita se o našem postupku, želji

osjetila da će narodu trebati pomoć, pa je osnovala SOS telefon.

- I danas je jako važan SOS telefon. Šest hiljada poziva sa istinitim pričama i teškim sudbinama svjedoče o njegovoj neophodnosti. Uvijek smo na strani žene jer znamo da nije kriva. Na žalost, nasilje nad ženom ima direktnu vezu sa ratom i ratištem. Nakon ratnih slika užasa, mnogo krvi i laži, a rat je u cjelini izniet na lažima, sa užasnim falsifikatom priča i prizora od početka do kraja, povećavao se broj napadnutih žena. Te televizijske i novinske slike, te lažne i izmišljene huškaške riječi, trebalo je da proizvedu mržnju. Proizvodnja

mržnje izazivala je želju za osvetom, nasiljem, tučom i ubistvima. Sada svaki deseti poziv na naš telefon ima direktnu vezu sa ratištem: sinovi zlostavljaju svoje majke, a to čine i muževi, braća, prijatelji...

PODRŠKA IZBJEGLICAMA

Autonomni ženski centar protiv nasilja u kojem radi Lepa Mladenović osnovan je prije godinu i po. Kroz njega je prošlo već 1.500 žena koje dođu da porazgovaraju, da se posavjetuju, da zajednički riješe neke izbjegličke probleme.

- To su žene svih nacionalnosti, i mi pokušavamo im

pružiti sve vrste podrške. Posebno smo senzibilirane za žene sa muslimanskim imenima, jer one i imaju najveće probleme. Izbjeglicama nije lako, sve žive veoma loše i teško. Upravo je u Srbiji bila revizija izbjegličkog statusa: 30 posto ga nije dobilo. U početku su izbjeglice trebale srpskoj vladi, a sada ih više ne trebaju, pa zato pokušavaju da ih se riješe. Imamo jednu djevojku, Adilu, protjeranu iz sela koje je pod privremenom srpskom okupacijom. Njoj je rečeno da se vrati - kući!?!

Lepa Mladenović kaže da je Beograd jedan drugi, neprepoznatljiv i nepoznat grad, pun nacionalista.

- Moj doživljaj grada se promijenio. Sada grad koristim za "dolje-gore", nikako za šetnju i druženja. Pun je bandita, ratnih profitera, "reketarenja", nešto kao harača. Na žalost, u Srbiji ni opozicija neće donijeti ništa novo i bolje. Pitanje je šta je manje grozno od najgorog. Skinuti zločinca užasno je komplikovano, kada ga skinješ doći će neki drugi fašista, a građanske opozicije nemaju ni jedan posto glasača...

A šta vas onda "drži", pitamo Lepu Mladenović.

- Ja i moje kolegice hoćemo da promijenimo svijet u totalu. Idemo malim koracima. Mijenjamo ga za nas. Bez utopije ne može se živjeti.

Istina, četrdesetosatnim putem, ali preko sunčane jadranske obale, vratili su se Beograđani svojoj kući:

- Ali, vratile smo se drugačije nego ikad. Mi smo neki novi ljudi. U nama su tragovi vaših svjedočanstava i dubokog osjećanja da vam je teže nego što ste nam to željele i pokazati. U nama su nagovještaji onog što nam niste rekli, što se nije moglo reći, što je ostalo u suzi koje nije bilo, tramvaja koji nije prošao - između ostalog, stajalo je u faks-poruci Lepe Mladenović, koja je stigla na adresu "Žena 21" i još jača odluka i želja:

- Pričaćemo, pišaćemo. Ponovićemo još deset hiljada puta koliko ste hrabri i koliko vas volimo. ■

Sabaheta Arr

NAKON SARAJEVA MI SMO NEKI NOVI LJUDI: Lepa Mladenović (snimio: T. Mutaševski)

Žena 21 - Sarajevo - Maj 95